

ЗА ПОДРАЖАНИЕТО НА ПРЕСВЕТА БОГОРОДИЦА

Б
л
а
г
о
в
е
ш
е

ние, Рождество Христово, Сретение. XII в., манастир „Св. Екатерина, Синай

НЕОБХОДИМОСТТА И ВЪЗМОЖНОСТТА ДА СЕ ПОДРАЖАВА НА ПРЕСВЕТА БОГОРОДИЦА

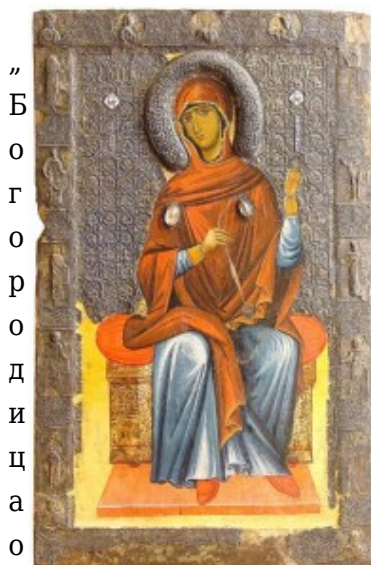
Виждаш ли, макар отчасти, християнска душо, душата на Пресветата Дева, вътрешното ѝ благоустройство, бдителността ѝ на стража на нравственото самоопазване? Учи се на съкровената ѝ мъдрост, подражай на бдителната ѝ внимателност в беседите. Внимавай, прочее, как слушаш. Да не те възпира това, че Нейният път е много висок; и че твоят път е друг. Ако се предадеш на леност и не възревнуваш, макар и отдалеко да последваш Пресветата Дева по възходящия път, то лесно можеш да се окажеш на пътя на Ева, който слиза надолу и води към падение. Лесно може да се промъкне към теб някаква словоохотлива змия, най-хитра от всички полски зверове (Бит. 3:1), чужда даже на обикновената човешка мъдрост, а колко повече на небесната – змия, която видимо обитава рая, а невидимо принадлежи към населниците на ада, и на която думите ѝ са по-нежни от елей, но те са голи мечове (Пс. 54:22), и с мечтателните си и лъстиви думи ще те обоготвори, а в действителност ще те зарази с клевета и хула против Бога, и която ще ти предложи красивия и сладък плод, а чрез него ще вкусиш греха и смъртта.

Независимо от величието на подражанието на Пресвета Богородица и от необходимостта му за спасението ни, възниква въпросът за възможността да се подражава на Пресвета Богородица. На този въпрос дава отговор и митрополит Филарет.

“Могат ли – пита той – да Я следват в подражание обикновените хора, още повече обременените с грехове? Тя в съзерцанието на Църквата стои несравнимо по-високо от серафимите: и колко далече е нашата нищожност от това, да вървим след Нея по стъпките ѝ?

Можем ли да вървим по стъпките на Божията Майка? – Не само че можем – отговаря светителят Филарет, – но сме и длъжни, според предвещанието на пророка: довеждат при Царя; след нея водят при Тебе девици (Пс. 44:15) Човек може да подражава и на Богочовека, Който Сам ни призовава към това и ни обнадеждава в достигането на високата цел: Който Ми служи, нека Ме последва; и дете съм Аз, там ще бъде и Моят служител (Иоан. 12:26). Подражанието не изисква равенство, нито даже някаква приближеност до равенството. Малкият може да подражава на великия в онова, което му е достъпно. Не за всяко пожелаване е достъпно дивното и чудесното: истинското и доброто е достъпно за всички, макар и за всеки – в неговата мяра и степен, според мярата на вярата му, според степента на чистотата и желанието, и ревността на подвига му. И ние не ви казваме: правете всичко като Пресветата Дева; беседвайте с Ангелите; издигайте се по-високо от серафимите. Ние ви посочваме достъпното: подтиквани от паметта за Нейния живот и успението Й, гледайте отвъд гроба; на земята мислете за небесното; във времето помнете за вечността”.

ЗА ОПАЗВАНЕТО НА ЧИСТОТАТА

”
Б
о
г
о
р
о
д
и
ц
а
о
т

Благовещението“,
началото на XII век, от
църквата „Света
Богородица Перивлепта“,
Охрид

Мария се смутила, когато чула необичайното приветствие на явилия Й се Архангел. Архангелът Й казал: радвай се, благодатна! Господ е с тебе; благословена си ти между жените. А тя, като го видя, смути се от думите му и размисляше, какъв ли е тоя поздрав (Лук. 1:28, 29). Появата на Архангела била внезапна. Като размислила за приветствието му, Пресветата Дева почувствала, че Архангелът е изпратен да Й възвести нещо необикновено важно. Тя била обзета от свещен ужас. И ето, ти ще заченеш в утробата, благовестил Й Архангелът, ще родиш Син и ще Го наречеш с името Иисус (Лук. 1:31). Нов повод за благоговейно смущение за Мария.

Тя не се съмнява, че възвестеното Й от Архангела е невъзможно; тъй като за Бога всичко е възможно [21], Мария иска само да знае по какъв начин ще се извърши възвестената Й тайна.

Каква скромност на въпроса, зададен от Нея! Каква кротост! Тя казва само онова, което Й е необходимо и нужно да каже.

По тези черти лесно може да се разпознае душата, опазваща съкровището си в непорочност. Чистотата, като нежен цвят, се бои и от най-лекото дихание. Един поглед, една дума я смущава.

Девата, която разбира напълно цената на тази добродетел, избягва всеки случай, дори най-далечния, да я оскърби.

Но ако е нужна такава предпазливост за опазването на непорочността в цялата й сила, то ще се намерят ли на земята много души, които опазват сърцето си в чистота и непорочност.

Ако вие в продължение на много години сте удържали, с Божията помощ, победа над врага на нашето спасение, пак не считайте себе си за непобедими, бъдете винаги на стража и не разчитайте сами на себе си.

Бъдете изкусни при избягването на всекидневните случаи на падение, които вашият враг - дяволът - умножава. Тогава Господ ще ви изпрати отгоре сила за случаите, които вие не сте могли и да предвидите.

О, Пресвета Дево, Майко на нашия Бог! Всели в мен внимателност към самия себе си. Нека благоразумието да ръководи постъпките ми и да усмиря чувствата си, за да опазя чистотата си. Дево Чиста и Пренепорочна, измоли за мен благодатта потребна, за да изживея непорочно живота си и да отпечатам върху себе си знака, по който се познават обичащите Те Твои чеда.

ЗА ИСТИНСКОТО ВЕЛИЧИЕ

”
С
в
е
т
а
Б
о
г
о
р
о
д

ица Пантонхара“, Дичо Зограф,
1844, от църквата „Св. Йоан
Канео“, Охрид

Несметните богатства, великолепните здания, неизброимото множество служители показват величието на силните на този свят. Презрението към света, отвръщането от пороците, любовта към Бога свидетелстват за величието на праведника.

Истинското величие, истинската слава на човека се заключава в страха Божий, в спазването на Господните заповеди.

Архангелът, изпратен от Господа при Дева Мария, Й възвестил: Радвай се, благодатна! Господ

е с тебе. И би ли могъл той да изрази по-добра похвала?

Онзи е достоен за всички похвали на хората и ангелите, на когото може да се каже: ти намери благодат у Господа, ти си благоугоден в очите на Господа.

По времето на благовестието на Архангела към Мария царствали Август и Ирод. Наричали ги велики и могъщи. Но какво са били те пред Господа, Който Едничък е Праведен Съдия с истинско величие?

Младата Дева, скрила се в уединение в Назарет, била несравнимо повече достойна за похвала от всички тях.

Истинското величие се измерва не по човешките понятия, а по волята на Бога, Който Единствен е велик Сам по Себе Си.

Какво може да бъде по-славно от служението ни на Господа? Да Му служиш значи да царуваш. Свещеното Писание, когато говори за Авраам, Моисей и Давид, най-великите хора на земята, ги нарича слуги Божии. Това едно преимущество заключава в себе си всички други, или по-добре да се каже - всички други са нищо в сравнение с него.

О, безсмъртни Царю, върховни Владико на света! Аз съм създаден за Теб Едничкия. Възможно ли е, като мислим за Теб, да отправяме похвалите си към някой друг? Възможно ли е, като се стремим към Теб, да не считаме блажено състоянието на онези, които Ти служат?

Каква слава за човека - Твоето творение - е да Ти служи и да Те обича!

Направи така, Творче мой, че скрит в уединение, подобно на Пресвета Мария, да изпълнявам волята Ти, да ти служа вярно и да върша дела, благоугодни на Теб, а не на света около мен.

Нека славата и честта, съединени със служението ми на Твоето име, да придават на всичките ми действия величие на духа и сила, достойна за Господен раб.

БОЖИЯТА БЛАГОДАТ СЕ ИЗПРАЩА НА СМИРЕНИТЕ

Бог се противи на горделиви, а на смирени дава благодат (Иак. 4:6).

“, литийна икона, началото на XIV век, от „Света Богородица Перивлепта“, Охрид

В сърце, заето само със себе си, Господ не намира място за Себе Си.

О, Пресвета Дево! В този случай Ти ни показваш пример, върху който трябва да основем правилата на живота си.

Само трябва да обърнем внимание на това, по какъв начин Ти прие посещението на Архангела, изпратен от Господа – за да се разкрият смирените Ти чувства.

Архангелът благовести, че Ти ще станеш Майка на Иисус, Божия Син, но Ти прие това най-велико благовестие с дълбоко смирение.

В същото това време, когато Божието Слово се всели в Твоята утроба, Ти беше преизпълнена с кротост и смирение.

При такава слава, при такова достойнство, Ти нарече Себе Си рабиня Господня.

Каква разлика между прародителката Ева и Теб! Нейната гордост беше пагуба за нея, а Твоето смирение е слава за Теб.

Всемогъщият, за да извърши чрез Теб чудесата Си, е гледал не на природните отличия, не на знатността на произхода, а на смиреното Ти сърце.

Ето защо Господ, като пожелал да приеме на Себе Си образ на човек, избрал за това най-смирената сред девиците.

Той избрал за Майка за Себе Си Девата, в кротостта на Която се заключавало най-високото Й достойнство.

Девството Ти било благоугодно пред Господа. Твоето смирение Те направило храм на Божеството.

Пред Господните очи – не така, както пред човешките – по-голямо достойнство има онзи, който не се превъзнася заради него, макар и наистина да го притежава.

Кой е като Господа, Бога наш, Който живее във висините, наклонява се и с внимание гледа на небето и на земята (Пс. 112:5, 6).

Господ отвръща лицето Си от гордите, а благоволи към смирените. Той прославя онези, които не се отклоняват от Него и не мислят високо за себе си.

Ако ти, християнино, получиш благодат от Господа, размишлявай кротко и с благоговение, колко милостив е към тебе Господ, като е избрал за това последния от рабите Си.

Пази винаги в себе си тези три чувства: Бог е всичко, а аз съм нищо; Господ владее всичко, а моят дял е нищетата; Господ е всемогъщ, а аз без Неговата помощ не мога да направя нищо.

Тогава, макар ти и нищо да не означавааш, нищо да не притежавааш, нищо да не можеш да извършиш сам от себе си, но ще бъдеш благоугоден пред Божиите очи. Той ще ти изпрати благословието Си и ще ти дарува победа над враговете на твоео спасение.

ИСТИНСКАТА СЛАВА Е В ХРИСТИЯНСКОТО СМИРЕНИЕ

И
к
о
н
а
”
Б
л
а
г
о
в
е

щение“,

Тревненска иконописна
школа, 1880 г

Изразите на Архангеловото благовестие към Пресвета Мария не съответствали на разбирането, което Тя имала за Самата Себе Си.

Душата Ъ беше обхваната от свещено смущение (слав.). Тя се бояла да не би случващото се с Нея да е само призрак и мрежи на духа на изкушителя.

Архангелът възгласил към Нея: благословена си ти между жените! Като считала Себе Си, че стои по-ниско от всички, Тя не могла да разбере защо Ъ се отправя такъв поздрав.

Архангелът Ъ възвестил, че Тя е придобила благодат пред Господа.

Мария се смирява, по мярата на въздигането Ъ, незнаемо за Нея, и облажава участта да бъде рабиня Господня .

О, вие, които търсите слава! Прибегнете към Мария, за да ви научи как да я придобиете.

Истинската слава се състои в християнското смирение: който е най-малък между всички вас, той ще бъде голям (Лук. 9:48), казва Господ.

Като се счита за най-малък, ти се издигаш; защото, като смиряваш себе си, ти се прославяш пред Господа, Който е извор на всяко благо.

Тогаваш ти можеш още повече да разчиташ на Божието покровителство с увереността, че Господ винаги подкрепя слабите.

Смирението ще те направи равнодушен към човешките почести и към суетните помисли.

То ще те направи снизходителен към ближния.

А най-вече смирение ще ти даде някои черти на сходство с Господа Исуса, Богочовека, Извора на истинско величие и слава.

Само тогава човек е велик и славен, когато следва този Божествен образец, и ние само тогава можем да се приближим към Него, когато бъдем смирени и обикнем кротостта.

Нашият Спасител е бил кротък. Той е обичал смирение, защото в него е съзирал славата на Небесния Отец.

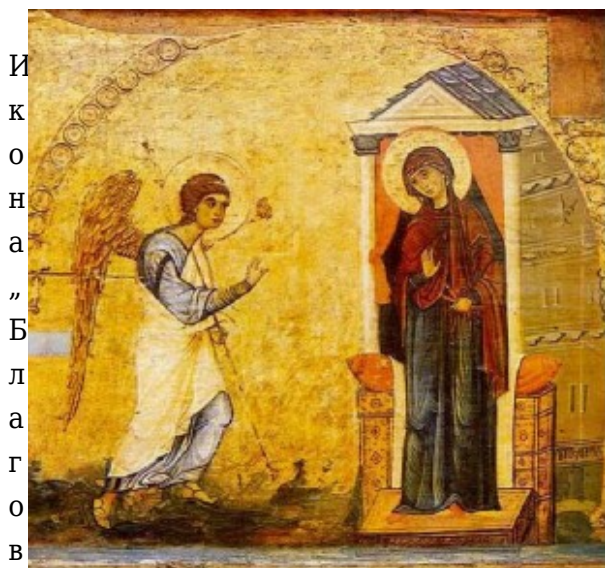
В дните на Христовото смирение Небесният Отец Го провъзгласил за възлюбен Син, в Когото е Неговото благоволение, и небесните сили пеели: слава във висините Богу.

Ако вие сте толкова смирени, колкото е нашият Господ Исус Христос, то Бог ще се прослави

във вас. А какво може да бъде по-славно от прославата на Господа?

Царице Небесна! Над Теб се изпълни пророчеството: който се смирява, ще бъде въздигнат. Измоли за мен благодат да побеждавам гордостта, която ме е завладяла. Изпрати ми отгоре чистосърдечно смирение, та като виждам слабостта си и последвам Твоя пример, да отнасям всичко към Господа, да очаквам всичко от Господа, да завися във всичко от Господа, и така да стана благоугоден пред лицето Му, като пред единствения извор на величие и слава.

СМИРЕНИТЕ НЕ СЕ ПРЕВЪЗНАСЯТ ПРЕД ХОРАТА С ВИСОКИТЕ СИ ДОСТОЙНСТВА

И
к
о
н
а
”
Б
л
а
г
о
в
е
щение“, XVI в., от църквата “Св. Йоан Морски” в Несебър

Ангелът, като благовестил на Дева Мария, Й казал, че Тя ще стане Майка на Божия Син. Но Мария пазела мълчание и на никого не открила това, което Й благовестил Архангелът.

Тя никога не се изтъквала, никога не давала външен израз, като Майка на Месията. Външният Й живот бил общият живот на смирените девизи.

Независимо от дълбоката почителност към праведния Иосиф, сгоден за Нея, Тя не му открила тайната на благовестието.

При посещението на Елисавета Пресветата Дева видяла, че тайната Й вече й е известна. Но Тя и тогава предоставила на Господа да яви Той преславните Си тайни, когато Му е угодно.

Тя се стараела само да запазва кротост и смирение.

Затова, като следваме примера Й, подобава да скриваме от хората онова, което трябва да бъде открито пред Божието лице.

Духът Божий влиза в общение тайно; Той иска всичко между Него и избраната душа да е съкровено.

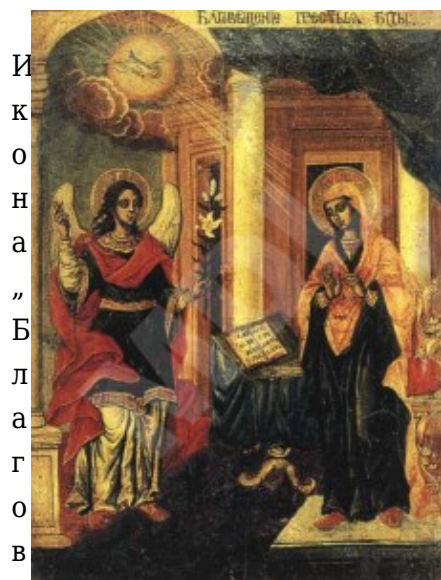
Избери мъж един от хиляда, открий му духовните си богатства, за да те научи как да се ползваш от тях, нека той заеме мястото на пътеводител, ръководещ по пътя на спасението и съвършенството.

А в очите на другите бъди смирен, кротък, скромнен, благонамерен, но не откривай съкровено

в душата си.

Искрено духовният човек трябва непременно да покори волята си на Божията воля, ако иска Господ да благоволи той да просияе с някакъв небесен дар.

ЗА МЪДРОСТТА НА ВЯРАТА

щение“,

Банска иконописна школа,
началото на 19 в.

Мария размисляше, се казва в Евангелието, когато Архангелът Й благовестил Господнята воля. Размишленията на Пресветата Дева произтичали колкото от смирението Й, толкова и от вярата Й.

Тази Премъдра Дева знаела, че понякога и ангелът на тъмнината приема вид на светъл ангел, че духът на заблудата, духът на лъжата подражава понякога с думите си на духа на истината. Затова тя пита Архангела благовестител и очаква отговора му, за да узнае, съгласува ли се отговорът му с пророчествата за Месията и с правилата на вярата.

А когато отговорът на благовестителя бил даден, Тя познала в него Божието слово и водела живота си съобразно с това.

Господ ни е показал начини за познание на откровението, но когато откровението е несъмнено, тогава не трябва да вярваме дори на самия ангел, ако поиска да ни доказва противното.

Неразумно е да се вярва на всяко нещо, без да се изследват предварително истинските причини за него.

Но да приемем нещо за идващо от Бога, като се основаваме на твърди начала, е знак за висока мъдрост.

Да изпитва човек нещата по отношение на вярата, и то с такъв дух, какъвто имала Пресветата Мария, значи да утвърждава себе си все повече и повече във вярата.

ЗА БЛАГОГОВЕЙНИЯ НИ СТРЕМЕЖ КЪМ ПРИЕМАНЕТО НА ГОСПОДА В ТАЙНСТВОТО НА СВЕТОТО ПРИЧАСТИЕ

”
Б
л
а
г
о
в
е
ш
е
н
и
е

”, автори: ученици от
Национална гимназия за
приложни изкуства
„Тревненска щкола”

Преди посещението на Архангела Пресветата Дева умолявала Бога, подобно на праведните Израилеви синове, да ороси земята с росата на благодатта, но никога не смеела да мисли, че Тя е Девата, предопределена да роди Спасителя на света.

А когато се уверила, че Тя е предопределена да бъде Майка на обещания Месия, то като се смирила духом пред това високо предназначение, с какви чувства на благоговение била проникната душата ѝ, каква радост я завладяла – да носи Господа в утробата Си!

Същият този Бог, който благоизволил да се съедини с Нея чрез въплъщението, иска да се съедини и с теб, християнино, чрез тайнството на Светото Причастие. Но ти самият не се стараеш да подпомогнеш приемането Му.

Не се поддавай на онези предлози, които измисля твоето нехайство и лъжливо смирение, за да се отклониш от Божествената трапеза.

Греховете ти, казваш, са много големи, за да се осмелиш да пристъпиш към Светите Тайни. Но колкото и слаба да е душата ти, ако само положиш всичките си усилия за нейното изправяне, Господ винаги ще ѝ помага.

Ти казваш: не пристъпвам към Светото Причастие, защото чувствам себе си недостоеен. Но по-добре кажи: ще се постарая, доколкото ми е възможно, да стана достоен за причастяването със Светите Тайни, за да участвам в даровете на Спасителя, изпращани от Него на благочестивите души чрез причастяването с Неговото Тяло и Кръв.

Ти се страхуваш от този строго нравствен живот, който трябва да водиш, за да се подготвиш за причастяването със Светите Тайни.

Оплакваш се от слабостта и немощта на душата си – възползвай се от спасителното средство, предлагано ти в хляба на живота.

Иисус, както е писано в Евангелието, кани на трапезата Си слабите и немощните, бедните и слепите.

Той знае твоята нищета, и в тайната на Светото Причастие ти предлага храна, която може да ти донесе облекчение и да те подкрепи.

Като пристъпваш към Светите Тайни, трябва да имаш чистосърдечно смирение и особено непорочно сърце, или поне твърда решимост да ги имаш занапред, и тогава причастяването ти ще бъде благодатно и съвършено, тогава то ще даде здраве на тялото ти и спасение на душата ти.

ЗА ПОКОРНОСТТА НА ВЯРАТА

Ш
а
р
с
к
и
д
в
е
р
и
,
а

втори: ученици от Национална гимназия за приложни изкуства „Тревненска щкола”

Когато Пресвета Дева Мария се убедила, че чрез Архангела Й говори Самият Бог, тогава Тя твърдо повярвала, че благовестеното от Архангела ще се извърши. Тя повярвала, без да пожелае повече да изследва.

Тя не иска, подобно на Ахаз, никакво доказателство. Не се съмнява, както Захария. Не пита: по какъв начин роденият от Нея Младенец ще извърши изкуплението на човешкия род? Какво ще бъде царството Му?

Мария не задава тези въпроси, не проявила любопитството, свойствено само за слабите души. Тя подчинила разума Си на вярата.

Смири се и ти, душе моя, по примера на Светата Дева, покори разума си на истините, които надвишават твоето разбиране.

Не изследвай тайнствата, които ти предлага вярата. Ако ти можеше да ги постигнеш, то тогава те нямаше да бъдат вече тайнства. На теб ти стига и това, че те са истински.

Тези тайнства са непостижими, и вярата би се лишила от силата си, ако човешкият разум можеше да ги обясни: блажени, които не са видели, и са повярвали.

Като се започне с планетите, до най-малката тревичка, всъщност всичко е тайна в природата. Но ако ти не можеш да проумееш тайните на природата, то как ще постигнеш Божиите тайнства?

Слабите понятия на човешкия ум не могат да бъдат съразмерни с могъществото и действията на непостижимото, безкрайно Същество.

Да вярваш в Божественото, което не виждаш, да признаваш Богооткровените тайни, които разумът не може да постигне, означава да отдаваш дължимата дан на височайшата истина.

Не по моите представи, Господи, бих искал да съдя за нещата, а по светлината на истината, предавана чрез вярата.

Ти няма да ме лишиш, Боже мой, от духа на вярата, извора на всички добри дарове, ако моля за това както подобава.

Моля Те за това, Боже мой, заради застъпничеството на Пресветата Дева, Която със смирението и достойнството на вярата Си станала блажена.

Дай ми вяра жива, без всякакво съмнение, вяра, одушевена от любовта, за да живея съгласно с истините, които тя внушава!

Автор: Филарет, митрополит Московски

Източник: „За подражанието на Света Богородица“